

Spørgsmål nr. 372:

Ministeren bedes bekræfte, at der ikke er nogen begrænsninger i, hvilke sager kommissionen kan tage op efter 1989 i forhold til før 1989.

Svar:

Efter lovforslagets § 3, stk. 3, (ændringsforslag nr. 4) kan undersøgelseskommissionen inden for de rammer, der i øvrigt er fastsat i stk. 1 og 2, beslutte, at dens opgave også skal omfatte nærmere angivne forhold, der vedrører perioden efter 1989.

Der er derfor tale om et eksempel, når der i bemærkningerne til § 3, stk. 3, er henvist til de fremsatte påstande om, at der i samarbejde med PET's afdeling i Århus er sket overvågning af møder i Folkebevægelsen mod Nazisme i begyndelsen af 1990'erne.

Det kan således bekræftes, at § 3, stk. 3, indebærer, at også andre nærmere angivne forhold på det politiske område, der vedrører perioden efter 1989, kan blive inddraget i undersøgelsen, såfremt undersøgelseskommissionen finder grundlag herfor.

Spørgsmål nr. 373:

Ministeren bedes bekræfte, at der i lovforslaget på ingen måde ligger mulighed for en udvidet vidnefritagelse eller mulighed for fravigelse af kravet om at tale sandt, set i forhold til hvad der normalt er gældende.

Svar:

Om vidnefritagelse m.v. bemærkes følgende:

Efter lovforslagets § 8, stk. 1, gælder pligten til at afgive forklaring ikke for en minister eller embedsmand i det omfang, der må antages at foreligge mulighed for strafansvar – og for embedsmænds vedkommende tillige disciplinæransvar – for den pågældende i anledning af de forhold, afhøringen vedrører.

Bestemmelsen svarer til den ordning, der i medfør af lovgivningens almindelige regler om vidnefritagelse (retsplejelovens § 171) er blevet praktiseret af undersøgelsesretter nedsat i medfør af retsplejelovens § 21 a. Der kan herved henvises til Betænkning nr. 1315/1996 om undersøgelsesorganer, side 125 med henvisninger.

Bestemmelsen i lovforslagets § 8, stk. 1, svarer i øvrigt til § 12, stk. 1, i det forslag til lov om undersøgelseskommissioner (L 3), der nu er opnået enighed om blandt Folketingets partier.

Om spørgsmålet om vidnefritagelse m.v. kan der i øvrigt henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 4, hvor det bl.a. er anført:

»Den omstændighed, at vurderingen af enkeltpersoners retlige ansvar udgår af undersøgelsen, giver samtidig grund til at understrege, at de forhold, der forklares om, ofte vil ligge så langt tilbage i tiden, at et eventuelt strafferetligt ansvar er forældet, og at et eventuelt disciplinært ansvar vil være en meget fjernliggende og teoretisk mulighed.

Dette vil kunne have betydning for indholdet af den vejledning, som undersøgelseskommissionen ved afhøringens påbegyndelse skal give den afhørte om vedkommendes stilling efter vidnereglerne.

På den ovennævnte baggrund vil det i den forbindelse være nærliggende, at undersøgelseskommissionen ikke generelt gør op med den pågældendes stilling under den samlede afhøring, men at der anlægges en mere konkret vurdering af spørgsmålet om, hvorvidt de forhold, afhøringen angår, bør medføre, at den pågældende – som følge af risikoen for »selvinkriminering« – skal fritages for at udtale sig under sædvanligt vidneansvar.«

Herudover kan der henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 101, hvori der er nærmere redegjort for forholdet mellem lovforslagets og retsplejelovens regler om vidnepligt m.v. I besvarelsen er det bl.a. omtalt, at retsplejelovens § 169 og § 170, stk. 3, ikke finder anvendelse ved afgivelse af forklaring for den foreslåede undersøgelseskommission, jf. lovforslagets § 8, stk. 2, 2. pkt. Dette indebærer en udvidelse af vidnepligten i forhold til det, der ellers ville gælde efter de almindelige regler herom, idet ministre og embedsmænd hermed er forpligtede til også at afgive forklaring om forhold, med hensyn til hvilke de er undergivet tavshedspligt.

Særligt med hensyn til afgivelse af forklaring fra personer med tilknytning til politiske partier m.v., hvis aktiviteter er omfattet af den i § 3, stk. 1, nr. 2, nævnte undersøgelse, kan der henvises til ændringsforslaget til § 7 (ændringsforslag nr. 5). Her foreslås det (§ 7, stk. 2), at disse personer ikke skal være retligt forpligtede til at afgive forklaring for undersøgelseskommissionen.

Om sandhedspligt bemærkes følgende:

Det følger af lovforslagets § 10, at de almindelige regler om straf for falsk forklaring (straffelovens §§ 158-160) finder anvendelse på den,